СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ БІОЕТИКИ ТА БІОБЕЗПЕКИ

Спеціальність: **І7 «Терапія і реабілітація»**
Освітньо-професійна програма: **Фізична терапія**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 7**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **1**
Семестр(и): **І (осінній), ІІ (весняний)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **3,0 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції**, **практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: -

Кафедра/підрозділ: **пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики**
Керівник освітнього компонента: д.мед.н, професор Ащеулова Тетяна Вадимівна
email: tv.ashcheulova@knmu.edu.ua
к.мед.н., доцент Гончарь Олексій Володимирович
email: ov.honchar@knmu.edu.ua

Посилання на сторінку освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ(Moodle):: https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=831

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи біоетики та біобезпеки» знайомить здобувачів із моральними, правовими та безпековими аспектами сучасної медицини й біотехнологій. Він формує у майбутніх лікарів розуміння етичних принципів професійної діяльності, а також навички безпечної роботи з біологічними матеріалами та технологіями.

МЕТА КУРСУ: сформувати у здобувачів систему знань про етичні принципи медицини та правила безпечної роботи з біологічними об'єктами. Курс спрямований на виховання професійної відповідальності, гуманістичних цінностей і культури біобезпеки, необхідних у практиці сучасного лікаря.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: ПРН2, 3, 8, 16, 21.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекцій (10 год.):

1. Біоетика: історія, термінологія та дискусійні питання
2. Цілі та принципи доказової медицини, клінічних досліджень та належних практик
3. Біоетичні проблеми евтаназії, паліативної та реабілітаційної медицини.
4. Медико-етичні та правові аспекти трансплантології, донорства, клонування
5. Медико-етичні аспекти біологічної безпеки та біологічного ризику.

Перелік тем семінарів (30 год.):

1. Концепція доказової медицини як основа отримання сучасних наукових медичних знань: основна термінологія. Принципи клінічних досліджень за участю людини: оцінка доказовості та доброякісності. Доктрина інформованої згоди як біоетичний та правовий аспект взаємодії медичних працівників та пацієнтів. Концепція належних практик.
2. Етичні, моральні та юридичні проблеми евтаназії в контексті невиліковних хвороб. Аргументи «за» та «проти» проведення евтаназії. Законодавче регулювання проведення евтаназії у світі: історичні та сучасні аспекти. Поняття паліативної медицини та хоспісного руху. Етичні проблеми реанімаційної медицини.

3. Етичні та правові аспекти трансплантології. Концепція «презумції згоди» та «презумпції незгоди» в аспекті донорства органів та тканин. Національні та міжнародні регламентуючі документи щодо проведення трансплантації (український та світовий досвід). Гемотрансфузіологія: етичні та юридичні питання. Етично-правова та медична складова застосування стовбурових клітин в медицині. Клонування живих істот: медичні та етичні аспекти.
4. Етичні та правові аспекти допоміжних репродуктивних технологій: штучна інсемінація та екстракорпоральне запліднення. Аборт як соціальна, медична та морально-етична проблема. Статус ембріона. Сурогатне материнство: етичні та законодавчі аспекти.
5. Біологічна безпека та біологічний ризик. Сучасні біотехнології та генна інженерія: історія та термінологія. Сфери застосування генної інженерії. Генодіагностика та генотерапія: ризики, ефективність, перспективи.
   Підсумкове заняття. Залік.

Перелік тем самостійної роботи студента (50 год.)

1. Клінічні, соціальні та глобальні питання біоетики в контексті ВІЛ- інфекції. Біоетичні основи соціально-правового аспекту ВІЛ-інфікованих пацієнтів. Наслідки епідемії ВІЛ/СНІДу. Нормативно-правова база України з питань ВІЛ-інфекці
2. Валеологія як наука. Джерела та історія розвитку. Людина як система. Здоров'я та його механізми з позицій системного підходу. Діагностика і прогноз здоров'я індивіда. Здоров'я людини. Здоровий спосіб життя: екологічні, соціологічні, соціально-психологічні аспекти
3. Етичні та правові аспекти біомедичних експериментів. Використання живих істот в біомедичних дослідженнях. Альтернативні моделі експериментальних досліджень. Правові аспекти проведення біомедичних експериментів
4. Біоетичні проблеми взаємодії медицини та фармації. Реклама в медицині та фармації. Свобода дослідження та необхідність його етико-правового контролю. Моніторинг та запобігання побічній дії ліків. Система фармакологічного моніторингу та нагляду в Україні
5. Біологічна безпека та біологічний ризик. Біологічний тероризм як суспільне явище. Генетично модифіковані організми. Біологічні та медичні ризики застосування генетично модифікованих організмів.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, виконання вправ та практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, метод стандартизованого пацієнта

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) Індивідуальні завдання здобувача (далі – ІЗЗ) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюються в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. Умовою допуску до іспиту є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за іспит становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). ОД = ЗНД + ІЗ + залік

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Курс лекцій «Безпека життєдіяльності, основи біоетики та біобезпеки. Укладач: С. В. Супрунович, Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2020. 42 с.

Зав. кафедри пропедевтики внутрішньої медицини,
медсестринства та біоетики Тетяна АЩЕУЛОВА